

Programma 02 Ruimte en agrofood

Provincie Noord-Brabant

Wat wil de provincie bereiken?

Ons doel is het behoud en ontwikkeling van een fijnmazig mozaïek in Brabant, waarin steden, dorpen, landbouw, bedrijvigheid, natuur en water een samenhangend geheel vormen. Dit mozaïek maakt de provincie aantrekkelijk om er te wonen, te werken en te recreëren. Daarnaast willen wij behoren tot de slimste en duurzaamste Agrofoodregio in Europa, waarbij de agrofoodsector opereert in evenwicht met de omgeving en met maximale aandacht voor gezondheid, dierenwelzijn en milieu.

Algemene voortgang van het programma

Ruimtelijke ontwikkeling

Het programma verloopt conform planning. De afgelopen periode is voortvarend gewerkt aan de ruimtelijke opgaven in Brabant. We zien veel beweging. Er zijn in het eerste kwartaal van 2019 relatief veel plannen aangemeld, in totaal 876. Deze aanvragen komen voort uit de initiatieven van onderaf. Door onze opgaven zoals wonen, werken en leefbaarheid en implementatie van de omgevingswet wordt richting gegeven aan deze ontwikkelingen en beweging gestimuleerd. Samen met subregio's worden tal van acties uitgevoerd gericht op het versnellen van de woningbouw, verduurzamen van de woningvoorraad, vraaggericht bouwen en zorgvuldig ruimte gebruik. Daarnaast zijn we actief in het kader van de transformatiegebieden in Bergen op Zoom, Breda, Eindhoven, 's-Hertogenbosch, Meierijstad, Oss, Tilburg, Uden en Waalwijk. Hiermee geven we uitvoering aan de Agenda Wonen. Om te komen tot een optimaal leef en vestigingsklimaat in Brabant zijn met de subregio's afspraken gemaakt. Momenteel lopen acties om eind dit jaar nieuwe bedrijventerreinenafspraken te maken. De voucherregeling VABIMPULS wordt vaker ingezet dan gepland. De regeling is uitgebreid voor eigenaren die overwogen te stoppen. De leegstandsmonitor is in maart geactualiseerd en is via de webviewer op brabant.nl beschikbaar. Tot slot kunnen we melden dat de interim Omgevingsverordening ter inzage ligt. De uitdaging voor de komende periode is de verdere implementatie van het gedachtegoed van de omgevingsvisie en de omgevingswet en de ambities van het nieuwe bestuursakkoord vorm te geven.

Agrofood

Het programma loopt conform planning. Wij hebben afgelopen maanden voortvarend invulling gegeven aan de versnelling van de transitie. Het aantal veehouders dat daadwerkelijk gebruik wil maken van de vastgestelde regeling in het kader van ondersteunende maatregelen is groeiende en de ontwikkeling van innovatieve stalsystemen is verder op gang gekomen. Het ondersteuningsnetwerk slaagt erin om steeds meer gemeenten erbij te betrekken. Ook zijn wij ook in 2019 verder doorgegaan met het aanjagen van innovaties via o.a. POP3 en ondersteunen we innovatieve trajecten door de Landbouw Innovatie Campus, Translab en Stuurgroep Landbouw Innovatie (Noord-)Brabant. Ook hebben wij een voorstel voor een proefstalregeling voor geur in Brabant via een pilot onder de Crisis- en herstelwet in procedure gebracht. De Tweede Kamer zal naar verwachting deze regeling deze zomer vaststellen. Naast de geplande werkzaamheden hebben wij aandacht voor de preventie van de Afrikaanse Varkenspest, de implementatie van de rijksregeling warme sanering van de varkenshouderij, verschillende Rijkstrajecten over kringlooplandbouw en hebben wij bijeenkomsten georganiseerd voor de Voedsel 1000. Tijdens deze bijeenkomsten zijn Brabanders met elkaar in gesprek gegaan over onze voedselsystemen en stelden zij een zogenoemd Voedselbesluit op. De komende periode zal het programma in het teken staan van het nieuwe Bestuursakkoord en de daaruit voortkomende prioriteiten.

Ruimte op hoofdlijnen

Beroep op algemene middelen

N.v.t.

Basis uitwerking bestuursakkoord 2019-2023

Bij het bestuursakkoord 2019-2023 zijn voor programma 02 – Ruimte de volgende middelen toegekend:

- Verstedelijking: Leegstand € 0,6 mln./ Digitalisering omgevingswet € 0,6 mln./ Werkplaats de Gruijter € 0,125 mln. Allen voor 2020
- Landbouw € 4,45 mln. (2020)

Afwijkingen van prestaties

GOL: doordat de Raad van State procedure over het Provinciaal Inpassingsplan (PIP) langer duurt dan verwacht zal er op zijn vroegst pas aan het einde van dit jaar een onherroepelijk plan liggen. Pas daarna mogen we starten met de uitvoeringswerkzaamheden. Naar verwachting wordt dit 2020.

Ontwikkelingen en onzekerheden

Werklocaties: onzekerheid met name m.b.t. procesmatige voortgang campussen vanwege afhankelijkheid van externe partners.

Agrofood: met name onzekerheid m.b.t. uitgaven t.a.v. Ondersteunende Maatregelen. Dit i.v.m. de afhankelijkheid van besluiten van de individuele ondernemers v.w.b. het verder ontwikkelen of stoppen van hun onderneming.

Ontwikkelbedrijf: eind van het jaar vindt periodieke actualisatie van de exploitaties plaats en worden jaarrekeningen van deelnemingen ontvangen. Dit kan leiden tot verlies-nemingen c.q. het treffen van voorzieningen.

02.01 Ruimtelijke ontwikkeling van het Brabantmozaïek

Wat wil de provincie bereiken?

Het behouden en waar mogelijk het versterken van de kwaliteit van het fijnmazige mozaïek in Brabant

We werken aan het behoud en de versterking van het Brabants mozaïek door:

- Een duurzame en zorgvuldige afweging van verschillende belangen te maken, waarbij gezocht wordt naar een optimale mix van 'people, planet, profit', met behoud en versterking van de omgevingskwaliteit en waarbij we in de geest van de omgevingsvisie en -wet rond, breed en diep kijken;
- Een impuls te geven aan (sub)regionale samenwerking;
- Het bevorderen van zorgvuldig ruimtegebruik en het versterken van de omgevingskwaliteit;
- De participatie en betrokkenheid van onderwijs, bedrijfsleven, overheid en maatschappelijke organisaties te versterken.

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Ruimtelijke Ontwikkeling algemeen

We zitten steeds vaker aan de voorkant van de initiatieven aan tafel. Uitgangspunt hierbij zijn de omgevingsvisie en de toekomstige omgevingswet. In ons handelen komt steeds vaker de nadruk te liggen om in specifieke gebiedsgerichte casussen de samenhang/afstemming aan te brengen tussen verschillende maatschappelijke opgaven en belangen met het provinciaal belang. Zowel in de activiteiten rondom omgevingskwaliteit, zoals het festival in Bergen op Zoom, de planbegeleiding, als interim Omgevingsverordening wordt gewerkt in de geest van de omgevingswet.

Na vaststelling van de Omgevingsvisie in december 2018 is gestart met de interim Omgevingsverordening. De 6 losse verordeningen in de fysieke leefomgeving zijn samengevoegd tot 1 Interim Omgevingsvergunning. Deze heeft in mei/juni ter inzage gelegen en wordt in oktober aangeboden aan PS.

Brabantse Agenda Wonen

De Brabantse Agenda Wonen is het uitgangspunt van activiteiten uitgevoerd om bij te dragen aan versnelling van de woningbouw, verduurzaming van de voorraad, een (meer) vraaggericht, realistisch en flexibel planaanbod. Het accent op duurzame verstedelijking is een belangrijke actielijn hierin, met als richtinggevend principe, dat ruim baan wordt gegeven voor woningbouw in het bestaand stedelijk gebied van steden en dorpen en voor het herbestemmen van leegstaand vastgoed. Momenteel zijn wij actief m.b.t. locatieontwikkelingen in de transformatiegebieden in Bergen op Zoom, Breda, Eindhoven, 's-Hertogenbosch, Meierijstad, Oss, Tilburg, Uden en Waalwijk

Werklocaties (prg.2 Ruimte en agrofood)

Binnen het Uitvoeringsprogramma Werklocaties worden nieuwe prognoses werklocaties, voor bedrijventerreinen en kantoren, opgesteld. De doorontwikkeling van campussen wordt gestimuleerd en door het bedrijvenloket worden concrete bijdragen geleverd aan huisvestingsvraagstukken van bedrijven van provinciaal belang. In alle Brabantse regio's worden regionale agenda's voor werken gemaakt, inclusief bestuurlijke afspraken over de ontwikkeling van bestaande en nieuwe werklocaties.

Brabantse aanpak leegstand

De uitvoering van de Brabantse Aanpak Leegstand ligt op koers. De voucher aanpak voor de vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen is succesvol en loopt voor op de planning. Er is een leegstandmonitor ontwikkeld. Deze wordt in 2019 doorontwikkeld en aangevuld. De leegstandsopgave staat niet op zich en wordt in de uitvoering verbonden aan de gebiedsontwikkelingen en transformaties, zoals in Elsendorp (Gemert-Bakel), Zundert, Veghel, Breda en Uden.

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Beleidsnota	Indicator	2019	Voortgang	Voorstel
Doelstelling	€ (x 1.000)			
Prestaties				
Structuurvisie Ruimtelijke ordening / Verordening ruimte				
Zorgvuldige ruimtelijke afweging ten behoeve van een aantrekkelijk, bereikbaar en concurrerend Brabant ter versterking van het woon-, leef- en vestigingsklimaat en de omgevingskwaliteit	Zorgvuldige afweging van plannen en initiatieven	100%		
In alle gemeentelijke plannen zijn de provinciale ruimtelijke uitgangspunten en belangen, zoals verwoord in Structuurvisie en Verordening ruimte, afgewogen en geïmplementeerd inclusief aanpassingen op de kaarten	aantal	100% (ca. 2.500)	Conform planning. Vanaf 1 januari tot 1 mei 2019 zijn er 738 plannen aangemeld. Deze zijn allemaal binnen de daarvoor gestelde termijn afgedaan, dan wel lopen nog binnen deze termijn. Daarnaast zijn 138 (vooroverleg)plannen afgedaan via het zogenoemde verkorte E-formulier.	
Uitvoering Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL)		realisatiefase	Achter op planning. Doordat de Raad van State procedure over het Provinciaal Inpassingsplan (PIP) langer duurt dan verwacht zal er op zijn vroegst pas aan het einde van dit jaar een onherroepelijk plan liggen. Pas daarna mogen we starten met de uitvoeringswerkzaamheden.	Prestatie doorgeschoven naar 2020.
Brabantse agenda wonen				
Goed functionerende regionale woningmarkten, waarbij het woningbouwprogramma optimaal wordt ingezet op binnenstedelijke (transformatie)locaties en voor het herbestemmen van leegstaand vastgoed	effect indicator	streefwaarde		
Met gemeenten en andere woningmarktpartijen uitvoering geven aan regiospecifieke 'doe'agenda		Uitvoering gerealiseerd	Conform planning worden vanuit een 'regionaal perspectief op bouwen en wonen' in de verschillende subregio's tal van activiteiten uitgevoerd, gericht op het versnellen van de woningbouw, het verduurzamen van de woningvoorraad, vraaggericht bouwen en zorgvuldig ruimtegebruik. Vanuit de Brabantse Agenda Wonen is het 'accent op duurzame verstedelijking' een belangrijke actielijn	

			hierbij, met als richtinggevend principe, dat ruim baan wordt gegeven voor woningbouw in het bestaand stedelijk gebied van steden en dorpen en voor het herbestemmen van leegstaand vastgoed.	
Per (sub) regio worden afspraken over woningbouwplanning en - programmering herijkt en (zonnodig) geactualiseerd		Herijking/ actualisatie uitgevoerd	Conform planning. Kwantitatieve, kwalitatieve én ruimtelijke afspraken over de (sub)regionale woningbouwplanning en - programmering worden jaarlijks geactualiseerd en bestuurlijk vastgelegd, (veelal) tijdens de 'Ontwikkeldagen ruimte en mobiliteit'. Het eerstvolgende moment is eind 2019. De afspraken zijn onderdeel van de (te actualiseren) uitvoeringsgerichte agenda bij de 'regionale perspectieven op bouwen en wonen'.	
Actief participeren in concrete binnenstedelijke transformatieopgaven	aantal	7-12	Conform planning. Geïnitieerd vanuit onze Brabantse agenda Wonen zijn met gemeenten de binnenstedelijke transformatiepotenties en -opgaven in beeld gebracht. Met deze eerste inventarisatie is een groot aantal transformatielocaties in beeld gekomen. Momenteel zijn wij actief m.b.t. locatieontwikkelingen in Bergen op Zoom, Breda, Eindhoven, 's-Hertogenbosch, Meierijstad, Oss, Tilburg, Uden en Waalwijk.	
Uitvoeringsprogramma Werklocaties 2016-2019 (Besluit: PS 19/16; Afweegmoment: 2019)				
Een optimaal leef- en vestigingsklimaat in Brabant door vitale, kwalitatief hoogwaardige en toekomstbestendige werklocaties, waarbij elk bedrijf in Brabant zich kan vestigen op de juiste plek	effect indicator	streefwaarde		
Met elke (sub)regio zijn nieuwe bestuurlijke afspraken gemaakt (in de RRO's) over de ontwikkeling van bestaande en nieuwe werklocaties (bedrijventerreinen, kantoren én detailhandel).	aantal	min. 4 afsprakenkaders	Conform planning worden in alle regio's eind 2019 nieuwe regionale bedrijventerreinenafspraken gemaakt.	
Uitvoering gestart van nieuwe en/of doorontwikkeling bestaande campussen		Geen streefwaarde, apportage via eejarenperspectief ontwikkelbedrijf	Conform planning. In de 1 ^{ste} meerjarenperspectief 2019 (bijlage bij jaarstukken) is de voortgang gerapporteerd. Het eerstvolgende moment is in november (bijlage bij begroting 2020).	

Uitvoering gestart van nieuwe en/of doorontwikkeling bestaande campussen Evaluatie van het Uitvoeringsprogramma Werklocaties 2016-2019		Evaluatie uitgevoerd	Conform planning. Naar verwachting zal in 3 ^e kwartaal 2019 uw Staten over de resultaten worden geïnformeerd.	
Omgevingswet				
Implementatie omgevingswet	effect indicator	streefwaarde		
Interim omgevingsverordening	aantal	1	Conform planning heeft de interim Omgevingsverordening net voor de zomer ter inzage gelegd. De interim verordening wordt in oktober besproken in PS.	
Vastgestelde set omgevingsprogramma's	aantal	1	Omgevingsprogramma's zorgen voor concretisering en uitvoering van de omgevingsvisie. Naar verwachting wordt de set omgevingsprogramma's dit jaar vastgesteld.	

02.02 Agrofood

Wat wil de provincie bereiken?

Agrofood

Agrofood gaat over alles wat de agrarische sector voortbrengt en waar consumenten van genieten; van de productie tot het bewerken, verwerken, vermarkten en distribueren ervan. We gaan voor een agrofoodsector die duurzaam produceert en die de ketens op Noordwest Europese schaal sluit. Een daadwerkelijke topsector die vanuit eigen kracht en verantwoordelijkheid opereert, kansen grijpt op het gebied van innovatie en slim verbindingen zoekt binnen de keten en met andere sectoren en producten. Duurzaamheid staat centraal in alle activiteiten waarbij de sector bijdraagt aan de maatschappelijke opgaven, zoals aan de energietransitie.

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Heldere kaders

Voor twee innovatieve staltypes hebben wij de hardheidsclausule vanuit de Verordening natuurbescherming toegepast. Voor nog 2 staltypes is een aanvraag voor een vrijstelling via de hardheidsclausule ingediend. Een voorstel voor een proefstalregeling voor geur in Brabant is via een pilot onder de Crisis- en herstelwet in procedure gebracht. Naar verwachting komt in september/oktober het concept BZV 2.1 beschikbaar.

Innovatie

Binnen het LIC worden drie projecten ondersteund die boeren (gezinnen) ondersteunen in het denken over een duurzaam toekomstperspectief. Een project zich op het bevorderen van substantiële stappen naar een natuur inclusieve agrarische, natuur- en economische gebiedsontwikkeling.

Bij Translab wordt in 2019 vooral ingezet op korte ketens met initiatieven zoals de pilot *opschaling Boerschappen* (boodschappenboxen), *Dairylink* (melk op maat), *Orbiter* in Udenhout) en *KorteKeten2.0* (een digitaal dienstenplatform) met en voor korte keten producenten. Twee andere living labs zijn gepland tijdens de Dutch Design Week.

Vanuit het Innovatieprogramma Agrofood wordt ingezet op initiatieven op gebied van smart farming (Proeftuin precisielandbouw met drones, innovatieve teelt specifieke smart farming, Voedselverspilling en verwaarding reststromen vanuit de Stichting Samen tegen Voedselverspilling)

Circulaire economie (prg.2 Ruimte en agrofood)

Binnen het UP plantaardig ondersteunen wij de ontwikkeling van nieuwe teelttechnieken in de projecten Nedersoja, Sorghum, Agroforestry en Veldbonen.

Verbinden en aanjagen

Op 29 juni vond het event Beleef2019 plaats, een dag om honderden boerinnen in Brabant te betrekken bij de transitie in de landbouw en hen bewust te maken van de rol die zij hierin spelen. De andere living labs staan gepland in de tweede helft van 2019.

We hebben in de maanden januari, februari, mei en juni de Agrofoodpluim uitgereikt. Samen met partners ontwikkelen we een onderwijsmodule om praktiserende boeren te helpen veranderingstappen te zetten, helpen we bij de ontwikkeling van een nieuwe CV voor de opleidingen dier- en veehouderij en loonwerk bij Helicon in Boxtel en organiseren wij samen met de ZLTO een leergang duurzame bedrijfsopvolging Helicon Boxtel.

Ondersteunende maatregelen

Er zijn nu 41 innovatieve stalconcepten in ontwikkeling. De veehouders maken gebruik van de regeling first movers (58 aanvragen), vouchers omschakelen/stoppen (45 beschikkingen), van werk naar werk (15 aanmeldingen). 33 gemeenten adviseren en helpen wij bij het opzetten van een ondersteuningsnetwerk.

Mestbeleid

We stellen samen met de gemeenten een plan MER voor mestbewerking op (eind 2019 gereed). Op basis daarvan in voorjaar 2020 Regionale Afsprakenkaders Mestbewerking vastleggen in RRO's.

Wat gaat de provincie daarvoor doen?

Beleids	Indicator	2019	Voortgang	Voorstel
Doelstelling	€ (x 1.000)			
Prestaties				
Uitvoeringsagenda Brabantse Agrofood 2016-2020 (Besluit: PS 24/16t; Afweegmoment: 2020)				
Brabant wil in 2020 tot de meest duurzame en slimme agrofoodregio's van Europa behoren. Met een vitale, maatschappelijk gewaardeerde en bedrijfseconomisch gezonde sector die:				
<ul style="list-style-type: none"> • zichzelf organiseert volgens de principes van de circulaire economie en die toegevoegde waarde levert; 				
<ul style="list-style-type: none"> • opereert in evenwicht met de omgeving, met maximale aandacht voor gezondheid, dierenwelzijn en milieu. 				
<u>Heldere kaders</u>				
Realisatie en bieden van experimenteer-ruimte voor innovatieve projecten	Aantal casussen	3	Conform planning. Voor twee innovatieve staltypes hebben wij de hardheidsclausule vanuit de Verordening natuurbescherming toegepast. Voor nog 2 staltypes is een aanvraag voor een vrijstelling via de hardheidsclausule ingediend. Ook is een voorstel voor een proefstalregeling voor geur in Brabant via een pilot onder de Crisis- en herstelwet in procedure gebracht. De Tweede Kamer zal naar verwachting deze regeling deze zomer vaststellen.	

Actualisatie BZV		1	Conform planning. Voorbereidende werkzaamheden zijn gestart (opdracht aan Wur). De verwachting is dat eind juni met de werkgroep de eerste resultaten besproken kunnen worden en september/oktober concept BZV 2.1.	
<u>Gezondheid</u>				
(Financieel) bijdragen aan het instandhouden van het kennisplatform relatie gezondheid en veehouderij voor het creëren van een eenduidig beeld t.a.v. de relatie van gezondheid – veehouderij	Bijdrage geleverd		Conform planning. Bijdrage is voor 2019 en 2020 geleverd	
<u>Circulaire economie</u>				
Ondersteuning projecten nieuwe teelten/teeltmethodieken	Aantal projecten	4	<p>Conform planning.</p> <p><u>Nedersoja</u>: Wij ondersteunen de verdere uitbreiding van het areaal en het aantal boeren. In samenwerking met Agrifirm zetten wij het kennisnetwerk voort.</p> <p><u>Sorghum</u>: voortzetting van het kennisnetwerk iswm Louis Bolk instituut</p> <p><u>Agroforestry</u>: voortzetting en uitbouw van het kennisnetwerk i.s.m. Rombouts Advies.</p> <p><u>Veldbonen</u>: lopend onderzoek naar de haalbaarheid van dit project.</p>	
<u>Innovatie</u>				
Ondersteuning innovatieve trajecten Agrofood op basis van de ontwikkelde werkwijze van de Landbouw Innovatie Campus	Ondersteunende trajecten	4	<p>Conform planning. 1.Fides Family: boerengezinnen die met elkaar greep proberen te krijgen op de impact die een keuze voor omschakelen met zich meebrengt met als doel de ontwikkelde ideeën door te vertalen naar realisatie. Daarnaast levert deze groep eind mei een escaperoom op die ingezet gaat worden bij gemeenten en de provincie.</p> <p>2. Eat This!/Wettegejt'al: In 2018 organiseerden we, samen met de gemeente Deurne en StAnthonis twee inspiratiebijeenkomsten voor boeren uit de omgeving die nadenken over hun toekomst. Als gevolg hiervan zijn er verdiepingssessies en individuele coaching trajecten opgestart.</p> <p>3. Nieuwe financieringsystemen; Met het Eindhovense bureau Six Fingers (ook partner in andere provincie-trajecten) doorlopen we een design thinking-traject om antwoorden te zoeken op de vraag naar financieringsystemen. De ambitie is in augustus 2019 een of meerdere systeemalternatieven te kunnen presenteren die voor</p>	

			<p>financiële partijen geloofwaardig en interessant genoeg zijn om door te ontwikkelen.</p> <p>4. Natuurinclusief omgevingsmanagement in de Kempen; Met deze aanpak willen de Landbouw Innovatie Campus, Waterschap Dommel en Brabants Landschap en een ondernemer vanuit een gebiedsbenadering en met vernieuwende samenwerkingsvormen over een langere periode in het gebied rond het Reusel- en Groote Beerzedal substantiële stappen zetten naar een natuurinclusieve agrarische, natuur- en economische gebiedsontwikkeling. Met HAS Hogeschool, ZLTO (gebiedsmanager Kempen) en Huis van de Kempen (Paul Schellekens) zijn samenwerkingsafspraken gemaakt.</p>	
Koplopende duurzaamheidsconcepten ondersteunen bij de ontwikkeling van niche naar mainstream (Trans-lab)	Ondersteunende trajecten	7	<p>Conform planning. Een zevental concepten/ondernemers met een potentieel voor de landbouwtransitie worden proactief gesteund. De afgelopen tijd is met name ingezet op korte ketens met initiatieven zoals de pilot Boerschappen (boodschappenboxen), Dairylink (melk op maat en wat recent is geopend als Orbiter in Udenhout) en KorteKeten2.0 (een digitaal dienstenplatform) met en voor korte keten producenten. Ander lopende trajecten zijn Heydehoev BV, Volwaard Kip en Tea By Me.</p>	
<u>Mest</u>				
Realisatie en implementatie van locatiebeleid mestverwerking gericht op de ontwikkeling van (voldoende) mestverwerkingslocaties	aantal regionale afspraken locatiebeleid	4	<p>Conform planning. We stellen samen met de gemeenten een planMER op (eind 2019 gereed). Op basis daarvan in voorjaar 2020 Regionale Afsprakenkaders Mestbewerking vastleggen in RRO's.</p>	
<u>Verbinden en aanjagen</u>				
Realisatie van Living-labs-experimenten (Agri Meets Design, enz.)	aantal	2	<p>Conform planning. Op 29 juni vindt het event Beleef2019 plaats, een dag om honderden boerinnen in Brabant te betrekken bij de transitie in de landbouw en hen bewust te maken van de rol die zij hierin spelen. Ook staan twee living labs gepland tijdens de Dutch Design Week (Agri Meets Design, FoodUp)</p>	

Stimuleren van onderwijs dat de transitie agrofood ondersteunt	aantal minors en projecten	2	<p>Conform planning:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Samen met partners ontwikkelen we een onderwijsmodule om praktiserende boeren te helpen veranderingsstappen te zetten. -Het mee helpen ontwikkelen van een nieuwe CV voor de opleidingen dier- en veehouderij en loonwerk bij Helicon in Boxtel -Leergang duurzame bedrijfsopvolging Helicon Boxtel, samen met ZLTO 	
Uitreiking van 12 Agrofoodpluimen	aantal	12	<p>Bijgestelde planning. In januari is de pluim uitgereikt aan de Kakelhoeve, in februari aan plantenkwekerij Kapteijns. In maart en april 2019 zijn er geen uitreikingen geweest i.v.m. verkiezingen. In mei is de pluim uitgereikt aan het Familievarken.</p>	
<u>Ondersteunende maatregelen</u>				
Innovatieve stalsystemen ontwikkeld en toepasbaar	aantal stalsystemen	8	<p>Conform planning. Er zijn nu 41 stalconcepten in ontwikkeling. Aan 3 systemen wordt nu gemeten zodat, naar verwachting, deze binnen een jaar door alle veehouders toegepast kunnen worden.</p>	
Veehouders maken gebruik van de ondersteunende maatregelen	aantal veehouders	150	<p>Conform planning: Veehouders maken het meeste gebruik van regeling first movers (58 aanvragen), vouchers omschakelen/stoppen (45 beschikkingen), van werk naar werk (15 aanmeldingen)</p>	
Ondersteuning bieden aan gemeenten	aantal gemeenten	20	<p>Conform planning: Met 33 gemeenten zijn we vanuit het provinciale ondersteuningsteam 1 op 1 in contact om te adviseren en helpen bij het opzetten van een ondersteuningsnetwerk. Daarvan zijn 14 gemeenten daadwerkelijk gestart met een ondersteuningsnetwerk, 11 gemeenten zijn samen met ons iets aan het opbouwen en 8 gemeenten hebben zich door ons laten informeren.</p>	
<u>Uitvoering via Ontwikkelbedrijf</u>				
Via Tuinbouwontwikkelingsmaatschappij: concentreren van glastuinbouwbedrijven in duurzame vestigings- en project-locatiegebieden. Nu geconcentreerd op verkoop 260 ha glastuinbouwgrond in Nieuw Prinseland (PS 104/01 Oprichting TOM en PS 25/14 Herfinanciering TOM)	Hectare verkocht in Nieuw Prinseland	40 ha (cum 210,3 ha)	<p>Voor op planning. In verband met de verkoop in 2018 van 61 ha zijn alle percelen in Nieuw Prinseland verkocht. Op Nieuw Prinseland is daarmee in totaal 261 ha voor glastuinbouw gerealiseerd en daarnaast 39 ha voor infrastructuur, watergangen, EVZ en kabel- en leidingstroken. Voor een klein deel van de verkochte gronden (67 ha) vindt op basis van contractafspraken de daadwerkelijke levering in 2019 en 2020 plaats.</p>	<p>Prestatie 2019 e.v. laten vervallen (reeds gerealiseerd eind 2018)</p>

<p>Via Ontwikkelingsmaatschappij Ruimte voor Ruimte (ORR): terugverdienen verstrekte sloopvergoedingen i.v.m. sanering intensieve veehouderij en later ook glastuinbouw en voormalig militair terrein. (PS 101/01 Oprichting ORR, PS 68/15 Uitbreiding participatie)</p>	<p>Aantal gerealiseerde RvR-titels cumulatief % terugverdiend</p>	<p>Voor op de planning. Het verder aantrekken van de woningbouwmarkt was in 2018 goed zichtbaar: eind 2018 zijn reeds cumulatief 1498 ruimte voor ruimte-titels gerealiseerd (verkocht, geleverd en afgerekend) en is 60,4 % terugverdiend. Daarmee zijn de doelstellingen voor 2019 al eind 2018 behaald.</p> <p>De bijstelling voor 2019 is beperkt omdat naar verwachting een relatief beperkt aantal kavels wordt verkocht. Deze minder goede prognose hangt samen met de voorspoedige en versnelde verkoop van kavels/titels in 2018 en de tijd die het kost om nieuwe locaties in ontwikkeling te nemen. Vanaf 2020 worden volgens de prognoses jaarlijks weer meer dan 100 ruimte voor ruimte-titels gerealiseerd met evenredige afdracht aan de provincie.</p>	<p>Prestatie aanpassen naar 1560 titels en percentage terugverdiend van 61,4%</p>
--	---	--	---

Besluitvorming

Verloop begroting

x € 1.000	Begr. 2019 (PS 48/18)	1e wijz 2019 PS (82/18)	2e wijz 2019 PS (13/19)	Begr. 2019 t/m 2e wijz.	IV. Adm./techn. mutaties *	III. Eerdere besluitvorming	II. Uitwerking Bestuursakkoord	I. Voorstellen	Begr. na 3e wijz.
0201 Ruimtelijke ontwikkeling van het mozaïek									
lasten	28.251	-200	10.595	38.646	-32.308	0	0	-250	6.088
boten	10.449	0	-7.251	3.198	-2.111	0	0	0	1.087
saldo	-17.802	200	-17.846	-35.448	30.197	0	0	250	-5.001
0202 Agrofood									
lasten	10.631	5.650	-971	15.310	5.674	0	0	0	20.984
boten	0	0	0	0	314	0	0	0	314
saldo	-10.631	-5.650	971	-15.310	-5.360	0	0	0	-20.670
Toegedeelde organisatiekosten	10.257	0	0	10.257	752	0	0	0	11.009
totaal programma 02									
lasten	49.140	5.450	9.624	64.213	-25.882	0	0	-250	38.081
boten	10.449	0	-7.251	3.198	-1.797	0	0	0	1.401
saldo	-38.691	-5.450	-16.875	-61.015	24.085	0	0	250	-36.680

Een specificatie van de besluitvorming vindt u hier.

Financieel overzicht

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2019	Begrotingwijz. 1 en 2	Begrotingwijz. 3 2019	Begr. na wijziging 2019
Lasten	49.140	15.074	-26.132	38.081
Baten	10.449	-7.251	-1.797	1.401
Resultaat	-38.691	-22.325	24.335	-36.681

